

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. Lý do lựa chọn đề tài:	1
2. Ý nghĩa đề tài:.....	2
3. Mục tiêu nghiên cứu:	2
4. Đối tượng nghiên cứu, phạm vi nghiên cứu đề tài:	2
5. Phương pháp nghiên cứu:	2
PHẦN NỘI DUNG	3

CHƯƠNG 1:

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ XÂY DỰNG MÔ HÌNH

THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC LƯU ĐỘNG VÀ THÂN THIỆN.	3
1.1. Cơ sở lý luận về thư viện trường học.....	3
1.1.1 Khái niệm thư viện trường học:	3
1.2.1 Vai trò, nhiệm vụ của thư viện trường học:	3
1.2.1.1 Vai trò của thư viện trường học.....	3
1.2.1.2. Nhiệm vụ của thư viện trường học.	3
1.2. Xây dựng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện.....	4
1.2.1. Khái niệm.	4
1.2.2. Mục tiêu, ý nghĩa và nguyên tắc xây dựng thư viện trường học lưu động và thân thiện.	5
1.2.3. Các yếu tố xây dựng thư viện trường học lưu động và thân thiện:.....	5
1.2.4. Các hình thức tổ chức Thư viện trường học lưu động và thân thiện... 5	
1.2.4.1 Thư viện trường học đa chức năng:	5
1.2.4.2. Thư viện ngoài trời:	6
1.2.4.3. Thư viện lưu động.	6
1.3. Tiêu chí xây dựng thư viện trường học lưu động và thân thiện.....	7

CHƯƠNG 2:

TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI XÂY DỰNG MÔ HÌNH

THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN VÀ LƯU ĐỘNG.....	8
2.1. Cơ sở vật chất kỹ thuật và các trang thiết bị thư viện.....	8
2.1.1. Vốn tài liệu thư viện.	8
2.1.2. Bàn đọc thư viện.....	8
2.2. Tình hình triển khai áp dụng xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động	8
2.2.1. Bài trí thư viện theo hướng thư viện trường học lưu động và thân	

thiện	9
2.2.2. Hệ thống quản lý thân thiện với bạn đọc.....	9
2.2.3. Chọn sách đáp ứng nhu cầu người sử dụng.....	9
2.2.4. Tổ chức hoạt động trong thư viện trường học lưu động và thân thiện	10
2.2.5. Sự tham gia tích cực, chủ động của học sinh trong các hoạt động thư viện.....	11

CHƯƠNG 3:

NHẬN XÉT, ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN VÀ MỞ RỘNG VIỆC TRIỂN KHAI MÔ HÌNH THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC LƯU ĐỘNG VÀ THÂN THIỆN TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC NGỌC LÂM.....	12
3.1. Một số nhận xét và đánh giá.....	12
3.2. Giải pháp mở rộng việc triển khai áp dụng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện.	12
3.2.1. Tăng cường quản lý nhà nước, hoàn thiện hệ thống các văn bản pháp quy, có chính sách hỗ trợ thư viện trường học đang áp dụng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện.	12
3.2.2. Nâng cao nhận thức về ý nghĩa và tầm quan trọng của thư viện	13
3.2.3. Giáo dục, định hướng thói quen và kỹ năng sử dụng thư viện cho các đối tượng bạn đọc.	13
3.2.4 Tăng cường chất lượng và số lượng tài liệu cho thư viện trường học thân thiện phục vụ cho việc học tập và giải trí.....	14
PHẦN KẾT LUẬN.....	15
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	16
PHỤ LỤC	Error! Bookmark not defined.

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do lựa chọn đề tài:

“Thư viện không nên chỉ là nơi giữ sách, cũng không nên chỉ là nơi đọc sách giải trí nhẹ nhàng. Nó phải là một trung tâm nghiên cứu – sự nghiên cứu mà bất kỳ một con người có lý trí nào cũng cần phải có”

(Phêđôrôp)

Hành trình ấy bắt đầu ngay từ khi chúng ta nhận thức được thế giới xung quanh; mỗi ngày, mỗi giờ chúng ta lại thu nhận, khám phá những biến đổi của thế giới xung quanh, tìm cách thay đổi nó để phù hợp với cuộc sống của con người. Xã hội càng phát triển văn minh và hiện đại, càng đòi hỏi con người sự nhanh nhạy và phản ứng kịp thời với công nghệ - kỹ thuật tiên tiến, để bước dài, bước nhanh vượt trước thời đại.

Đối tượng bạn đọc nhỏ tuổi luôn được quan tâm trước nhất, bởi lẽ các em là những “Chủ nhân tương lai của đất nước” việc giáo dục định hướng nhân cách, đời sống tâm hồn các em là trách nhiệm của gia đình, nhà trường và toàn xã hội. Trong đó thư viện đóng vai trò quan trọng như một người bạn gần gũi với các em, giúp các em được thư giãn, giải trí sau mỗi giờ học căng thẳng và học hỏi được nhiều điều lý thú.

Trong những năm gần đây, thị trường sách báo ngày càng đa dạng, phong phú cả về nội dung và hình thức. Điều đó khiến cho các bậc phụ huynh và các em học sinh phải bối rối vì không biết nên chọn loại sách nào.

Trong khi đó nhu cầu đọc sách của các em hiện nay dường như đã bị bão hòa trước sự xâm lấn của các hình thức giải trí hiện đại khác. Chính vì vậy, thư viện nói chung và thư viện trường học nói riêng cần thực hiện tốt các chức năng, nhiệm vụ của mình để hấp dẫn, thu hút bạn đọc đến với thư viện và mang sách đến gần bạn đọc.

Trên thế giới đã triển khai và áp dụng nhiều Xây dựng mô hình thư viện mới mẻ, đem lại hiệu quả cao và dễ sử dụng đối với bạn đọc như: thư viện xanh, thư viện thân thiện, ... Đây là những Xây dựng mô hình thư viện rất được bạn đọc quan tâm và thu hút bạn đọc đến sử dụng thư viện.

Từ những điểm nêu trên cho thấy đề tài “Xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động tại trường Tiểu học Ngọc Lâm Quận Long Biên – Hà Nội” là đề tài có ý nghĩa và cần thiết trong việc nghiên cứu thư viện nói chung cả về lý luận và thực tiễn.

Tôi đã lựa chọn nghiên cứu là trường Tiểu học Ngọc Lâm –phường Bồ Đề - quận Long Biên – thành phố Hà Nội. Lý do tôi tiến hành nghiên cứu, khảo sát tại trường Tiểu học trên là vì trường có bề dày thành tích về công tác thư viện, là

trường có nhiều năm liên tục đạt danh hiệu “Thư viện xuất sắc” cấp Thành phố. Như theo Thông tư số 16/2022/TT-BGDĐT ngày 22/11/2022 về việc Ban hành quy định tiêu chuẩn thư viện cơ sở giáo dục mầm non và phổ thông thì thư viện trường Tiểu học Ngọc Lâm đang phấn đấu đạt thư viện đạt Mức độ I trong năm học 2022 – 2023.

2. Ý nghĩa đề tài:

- Ý nghĩa lý luận: Đề tài được nghiên cứu sẽ góp phần làm sáng tỏ thêm một số vấn đề lý luận về Xây dựng mô hình thư viện thân thiện trong các thư viện trường Tiểu học.

- Ý nghĩa thực tế: Kết quả nghiên cứu sẽ là những bài học thực tiễn giúp chúng ta triển khai, nhân rộng xây dựng mô hình này để áp dụng cho các thư viện trong cả nước.

3. Mục tiêu nghiên cứu:

Tiến hành nghiên cứu xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động và khảo sát việc triển khai xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động tại trường Tiểu học Ngọc Lâm Quận Long Biên. Đưa ra nhận xét, đánh giá và đề xuất giải pháp triển khai rộng rãi xây dựng mô hình này tại các thư viện trong cả nước.

4. Đối tượng nghiên cứu, phạm vi nghiên cứu đề tài:

Xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động tại trường Tiểu học Ngọc Lâm.

5. Phương pháp nghiên cứu:

Nghiên cứu xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động việc triển khai tại các trường Tiểu học Ngọc Lâm dựa trên các phương pháp nghiên cứu sau:

- + Phương pháp phân tích tài liệu
- + Phương pháp khảo sát
- + Phương pháp thống kê
- + Phương pháp so sánh
- + Phương pháp quan sát và tổng kết thực tiễn.

PHẦN NỘI DUNG

CHƯƠNG 1:

CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ XÂY DỰNG MÔ HÌNH THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC LƯU ĐỘNG VÀ THÂN THIỆN.

1.1. Cơ sở lý luận về thư viện trường học.

1.1.1 Khái niệm thư viện trường học:

Thư viện trường học là một bộ phận cơ sở vật chất trọng yếu, trung tâm sinh hoạt văn hóa – khoa học trong các trường phổ thông nhằm mở rộng kiến thức, góp phần nâng cao hiệu quả dạy – học của giáo viên, học sinh.

(Theo Thư viện học đại cương - tác giả Bùi Loan Thùy, Lê Văn Viêt)

Thư viện trường học là thư viện trong một trường học, nơi đảm bảo học sinh, nhân viên, giáo viên, các bậc phụ huynh có thể truy cập đến nguồn tài nguyên của thư viện.

(Theo Wikipedia)

1.2.1 Vai trò, nhiệm vụ của thư viện trường học:

1.2.1.1 Vai trò của thư viện trường học.

Thư viện trường học là một trong những nhân tố quan trọng quyết định chất lượng giáo dục phổ thông, góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy của giáo viên, tạo cơ sở thay đổi phương pháp dạy và học. Bên cạnh đó, thư viện cũng tham gia tích cực vào việc giáo dục tư tưởng chính trị và xây dựng nếp sống văn hóa mới, giáo dục văn hóa đọc, xây dựng thói quen tự học, tự nghiên cứu cho GV&HS trong nhà trường.

Thư viện trường học giữ vị trí cực kỳ quan trọng trong việc chuẩn bị cho thế hệ trẻ hướng tới tương lai. Thư viện là nơi khuyến khích sự ham hiểu biết của học sinh, hoàn thiện kỹ năng đọc và nói, giúp học sinh tiếp cận tới các thông tin, hướng dẫn cách tìm kiếm và sử dụng thông tin, biết đánh giá và tích lũy thông tin. Sự cộng tác của nhân viên thư viện trường học với các thầy cô giáo nhằm xây dựng kế hoạch học và kế hoạch đọc cho học sinh nhằm mục đích gây thói quen tìm kiếm thông tin cả bên trong lẫn bên ngoài thư viện chính là sự chuẩn bị cho khả năng khai thác các nguồn thông tin phong phú trong tương lai. Ngoài ra thế hệ trẻ cần được chuẩn bị khả năng nắm bắt công nghệ hiện đại và thích nghi với thế giới công nghệ thường xuyên biến đổi nhanh chóng.

1.2.1.2. Nhiệm vụ của thư viện trường học.

* Cung ứng cho GV&HS đầy đủ các loại sách giáo khoa, sách tham khảo, sách nghiệp vụ, các loại từ điển, tác phẩm kinh điển để tra cứu và các sách báo cần thiết khác nhằm góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy, học tập và tự bồi dưỡng thường xuyên của GV&HS.

* Suu tầm và giới thiệu rộng rãi trong nhân viên GV&HS những sách báo cần thiết của Đảng, Nhà nước và của ngành giáo dục đào tạo, phục vụ giảng dạy, học tập, nghiên cứu khoa học giáo dục bổ sung kiến thức của các bộ môn khoa học, môn công nghệ, môn hoạt động trải nghiệm góp phần vào việc nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện.

* Tổ chức thu hút toàn thể GV&HS tham gia sinh hoạt thư viện thông qua các hoạt động phù hợp với chương trình và kế hoạch dạy học, tìm hiểu nhu cầu của GV&HS, giúp học chọn sách, đọc sách có hệ thống, biết cách sử dụng phần mềm: “thuvien.hanoi.edu.vn” (phần mềm của Sở GD&ĐT Hà Nội) tra cứu sách, tra cứu thư mục mượn trả sách trên hệ thống nhằm sử dụng triệt để kho sách, nhất là các sách nghiệp vụ và sách tham khảo.

* Tổ chức quản lý theo đúng nghiệp vụ thư viện, có sổ sách quản lý chặt chẽ, bảo quản giữ gìn sách báo tránh hư hỏng, mất mát, thường xuyên thanh lọc sách báo cũ, rách nát, lạc hậu, kịp thời bổ sung các loại sách, tài liệu, tư liệu mới (kể cả băng hình, băng tiếng, đĩa CD-Rom, tranh ảnh và bản đồ giáo dục); sử dụng và quản lý chặt chẽ kinh phí thư viện thu được theo đúng mục đích; có kế hoạch chủ động đón đầu tiếp thu sự phát triển của mạng lưới thông tin - thư viện điện tử, từng bước đưa các trang thiết bị hiện đại phục vụ công tác quản lý thư viện phục vụ bạn đọc.

1.2. Xây dựng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện.

1.2.1. Khái niệm.

Thư viện trường học thân thiện và lưu động là hình thức tổ chức lấy học sinh làm trung tâm cho mọi hoạt động nhằm đáp ứng quyền trẻ em đặc biệt là quyền tiếp cận thông tin, được hưởng một nền giáo dục có chất lượng và tôn vinh văn hóa địa phương. Thư viện trường học thân thiện và lưu động còn được hiểu là một không gian học tập mở và:

* Tạo cơ hội cho học sinh tiếp cận thông tin, xây dựng thói quen đọc sách và tích cực tham gia các hoạt động của thư viện.

* Hỗ trợ cho việc dạy và học tích cực.

* Tăng cường sự tham gia của các cấp lãnh đạo, giáo viên, cha mẹ học sinh và thành viên cộng đồng.

* Phát triển mối quan hệ thân ái, cởi mở, tích cực giữa thủ thư và học sinh, giáo viên - học sinh, học sinh và học sinh, giáo viên và giáo viên, thủ thư và giáo viên.

* Đến với người sử dụng một cách linh hoạt, hiệu quả.

1.2.2. Mục tiêu, ý nghĩa và nguyên tắc xây dựng thư viện trường học lưu động và thân thiện.

Mục tiêu của thư viện trường học thân thiện và lưu động là nhằm đáp ứng quyền trẻ em và sự tham gia của trẻ em trong các hoạt động của thư viện. Đồng thời nâng cao cơ hội tiếp cận thông tin, xây dựng thói quen đọc sách, cũng như phát huy mọi tiềm năng của trẻ em và hỗ trợ dạy - học tích cực. Góp phần cải thiện môi trường tâm lý - xã hội trong nhà trường và tăng cường sự tham gia của học sinh, giáo viên, cha mẹ học sinh và các thành viên trong cộng đồng.

Thư viện trường học thân thiện và lưu động có ý nghĩa to lớn góp phần phục vụ hiệu quả cho việc dạy và học tích cực, từ đó xây dựng cho học sinh thói quen và kỹ năng đọc sách, chủ động khám phá kiến thức; phát triển khả năng tìm kiếm thông tin, khả năng nghiên cứu, tìm tòi và khám phá. Tạo nên một môi trường thân thiện, thoải mái, vui vẻ và hấp dẫn học sinh, khuyến khích sự sáng tạo với nhiều hoạt động đa dạng do học sinh tự chọn như: vẽ tranh, chơi trò chơi, sáng tác truyện... Phát triển các kỹ năng về nhận thức sáng tạo, kỹ năng xã hội, kỹ năng cá nhân, kỹ năng cảm xúc và kỹ năng vận động.

1.2.3. Các yếu tố xây dựng thư viện trường học lưu động và thân thiện:

Để xây dựng thư viện trường học thân thiện và lưu động đối với bạn đọc thì yếu tố quan trọng nhất là con người mà trước hết là lãnh đạo các cấp trong việc ủng hộ, hỗ trợ, khuyến khích tạo điều kiện cho thư viện và thủ thư làm tốt công tác phục vụ bạn đọc của mình.

Hệ thống quản lý tài liệu, quản lý thư viện hướng tới phục vụ người sử dụng làm sao để bạn đọc sử dụng được thuận lợi và dễ dàng nhất. Cách sắp xếp, bài trí tài liệu, các góc hoạt động khoa học và linh hoạt, sáng tạo và chủ động. Học sinh có thể tự lựa chọn sách theo nhu cầu, mong muốn của mình. Tự do trao đổi, tranh luận khi tìm hiểu các cuốn sách có trong thư viện. Thư viện tổ chức nhiều hoạt động hấp dẫn theo các góc nghệ thuật, kể chuyện, vẽ tranh... hoặc theo chuyên đề.

1.2.4. Các hình thức tổ chức Thư viện trường học lưu động và thân thiện.

1.2.4.1 Thư viện trường học đa chức năng:

Thư viện trường học thân thiện và lưu động là nơi mang lại cho trẻ nhiều lợi ích ngoài mục đích đọc sách. Đó là không gian học tập đa chức năng với các góc hoạt động khác nhau như: góc đọc, góc sáng tạo, góc vẽ, góc nghệ thuật, góc nghe, góc trò chơi giáo dục, góc viết, góc máy tính, góc trò chơi... Phát huy tính chủ động, sáng tạo của GV&HS trong giảng dạy, học tập.

Góc đọc tạo cơ hội cho các em đọc sách để giải trí, nâng cao kiến thức, mở rộng và hình thành kỹ năng cũng như thói quen đọc sách.

Góc viết là nơi các em thể hiện sự sáng tạo, trí tưởng tượng phong phú của

mình để sáng tác các bài thơ hoặc chia sẻ cảm xúc của mình khi đọc một câu truyện hay và cảm động.

Góc sáng tạo để trình bày ý tưởng, thể hiện các nhân vật qua việc đóng kịch phân vai, nặn tượng... lợi ích mà góc nghệ thuật đem lại không chỉ giúp các em tự tin thể hiện bản thân mà còn phát triển kỹ năng sử dụng ngôn ngữ, qua đó hiểu sâu nội dung được chuyển tải trong mỗi cuốn sách.

Góc máy tính giúp các em tìm hiểu, tra cứu các thông tin trên mạng Internet của thư viện.

Việc hình thành các góc trò chơi mang tính giáo dục, lành mạnh trong thư viện sẽ lôi cuốn học sinh đến sử dụng thư viện. Nâng cao kỹ năng hợp tác, chia sẻ và xây dựng tập thể. Các trò chơi ghép tên tác giả với tên sách giúp các em tổng hợp, hệ thống những cuốn sách đã đọc và gây tò mò, khuyến khích các em tìm đọc những cuốn sách có trong thư viện.

1.2.4.2. Thư viện ngoài trời:

Không gian ngoài trời ở đây được hướng tới là những chòi lá cọ hoặc dưới những tán cây xanh, thậm chí là cả ở hành lang lớp học, gầm cầu thang là những không gian thích hợp. Rèn luyện được kỹ năng đọc sách, ham tìm hiểu truyện, sách, báo trong những giờ ra chơi và đầu giờ học. Giúp học sinh tăng sự hiểu biết và kích thích niềm đam mê đọc sách của học sinh. Thư viện ngoài trời nhằm tạo ra một không gian thoải mái, tự nhiên và gần gũi với bạn đọc.

Trường có phòng đọc thư viện GV&HS riêng biệt rộng, nhằm mục đích tạo ra môi trường thân thiện, thoải mái, gần gũi với thiên nhiên đồng thời tạo cảm hứng cho sự sáng tạo và phát huy trí tưởng tượng của bạn đọc. Thiết lập một thư viện ngoài trời điều quan trọng là cần chọn địa điểm phù hợp có thể là dưới bóng cây, hành lang hoặc sân trường...

1.2.4.3. Thư viện lưu động.

Thư viện lưu động là thư viện có thể di chuyển từ nơi này sang nơi khác dưới hình thức một tủ sách có bánh xe, xe ô tô lưu động đi đến các điểm tập trung đông người như công viên hoặc các điểm trường gặp khó về tài liệu, vốn tài liệu cho thư viện. Vị trí của thư viện lưu động thường được đặt ở hành lang hoặc dưới bóng cây râm mát, công viên nơi tập trung đông người. Thư viện lưu động có thể được sử dụng ở các trường không có đủ không gian trong phòng đọc và có số lượng học sinh lớn hay trường có nhiều dãy lớp học cách xa nhau.

Thư viện lưu động có thể giao cho một nhóm học sinh có trách nhiệm quản lý làm nhiệm vụ sắp xếp sách báo, nhắc nhở các bạn ý thức giữ gìn sách báo. Thực tế ý tưởng này được hình thành trong quá trình xây dựng mô hình thư viện trường học lưu động tại các điểm trường phân hiệu nhằm đáp ứng khả năng tiếp cận thư

viện công bằng giữa các học sinh và giáo viên, các bậc phụ huynh, công cộng nơi tập trung đông người.

1.3. Tiêu chí xây dựng thư viện trường học lưu động và thân thiện.

Xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động dựa trên những tiêu chí như:

- Thư viện có môi trường xanh, sạch, đẹp, bài trí thẩm mỹ, hấp dẫn bạn đọc, thường xuyên bổ sung sách báo mới; kho tàng sạch sẽ ngăn nắp và được bảo quản tốt.

- Thủ tục đăng ký cấp thẻ bạn đọc đơn giản, nhanh gọn; thời gian mở cửa hợp lý phù hợp với điều kiện làm việc của bạn đọc.

- Tổ chức tốt hệ thống tra cứu tài liệu và thông tin; ứng dụng công nghệ thông tin có hiệu quả phục vụ bạn đọc.

- Nhân viên có trình độ chuyên môn, phục vụ tận tình, chu đáo được bạn đọc quý mến; có những sáng kiến trong việc đưa sách báo phục vụ cộng đồng đạt hiệu quả cao được cộng đồng công nhận.

- Tích cực xây dựng mạng lưới thư viện tủ sách cơ sở và tổ chức tốt công việc luân chuyển sách.

CHƯƠNG 2:

TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI XÂY DỰNG MÔ HÌNH THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN VÀ LƯU ĐỘNG

2.1. Cơ sở vật chất kỹ thuật và các trang thiết bị thư viện.

Thư viện có tổng diện tích 200m² gồm một phòng đọc cho học sinh với diện tích 60m² và một phòng cho giáo viên với diện tích 60m². Phòng đọc rộng rãi, thoáng mát được trang trí bởi những hình vẽ các nhân vật trong truyện cổ tích gần gũi và thân thiết với các em học sinh; một phòng đọc thân thiện và lưu động với diện tích 60m² với không gian thoáng mát ngoài hành lang gần thư viện nên rất tiện lợi cho công tác quản lý tài liệu và quản lý bạn đọc.

Kho sách thư viện với diện tích 20m² để lưu giữ các loại tài liệu hiện cũ hoặc mới bổ sung. Với trên 60 chỗ ngồi cho học sinh và 30 chỗ ngồi cho giáo viên, thư viện có đủ chỗ ngồi cho học sinh của một lớp học. Nội thất thư viện được thiết kế khoa học và hợp lý, có đủ ánh sáng cần thiết cho giáo viên và các em học sinh khi đến đọc tài liệu.

Thư viện có 4 loại tủ sách: tra cứu, tham khảo, dùng chung và báo - tạp chí. Trang bị 15 máy tính nối mạng và nối mạng Internet để quản lý tài liệu, có phần mềm quản lý thư viện.hanoi.edu.vn để quản lý tài liệu. Bên cạnh đó thư viện cũng đã trang bị một bộ thiết bị nghe nhìn để phục vụ cho hoạt động tuyên truyền giới thiệu sách.

2.1.1. Vốn tài liệu thư viện.

Thư viện có 12596 đầu sách với sách tham khảo, sách nghiệp vụ, sách giáo khoa, sách pháp luật và 13 loại báo - tạp chí... thư viện đã thỏa mãn được phần lớn nhu cầu học tập và giảng dạy của học sinh và giáo viên trong trường. Trong đó, sách giáo khoa có 2687 bản, sách nghiệp vụ có 1394 bản, sách tham khảo chiếm số lượng nhiều nhất 8515 bản. Hiện tại nguồn sách của thư viện chủ yếu được cấp theo ngân sách nhà nước.

2.1.2. Bạn đọc thư viện.

Đối tượng bạn đọc thư viện gồm có: Cán bộ, công nhân viên, giáo viên và các em học sinh, phụ huynh học sinh trong trường.

2.2. Tình hình triển khai áp dụng xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động

Thư viện là một trong số những thư viện trường học tích cực triển khai áp dụng xây dựng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện. Khi tiến hành khảo sát tại thư viện có thể dễ dàng nhận thấy, thư viện đã kết hợp rất nhiều hình thức tổ chức một thư viện trường học thân thiện và lưu động như: thư viện đa năng, thư viện lưu động, thư viện ngoài trời... Và quả thực việc kết hợp các hình

thức tổ chức trên đã mang lại hiệu quả cao, tăng số lượng bạn đọc sử dụng tài liệu của thư viện.

Để khảo sát tình hình triển khai áp dụng xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động tại trường THNL tôi đã sử dụng phương pháp điều tra bảng hỏi với số phiếu phát ra là 100 phiếu, số phiếu thu lại là 100 phiếu, đạt tỉ lệ 100%. Nội dung khảo sát về các vấn đề: Loại tài liệu học sinh yêu thích, nhu cầu của học sinh về hình thức tổ chức một thư viện trường học lưu động và thân thiện, thái độ phục vụ của nhân viên thư viện và mức độ tham gia của học sinh vào các hoạt động của thư viện.

2.2.1. Bài trí thư viện theo hướng thư viện trường học lưu động và thân thiện

Thư viện được bài trí với không gian rộng rãi trong đó có một phòng đọc cho học sinh và một phòng đọc cho giáo viên riêng biệt, tạo điều kiện thuận lợi để yên tĩnh học tập và nghiên cứu. Ngoài ra thư viện còn bố trí một kho sách riêng nằm cạnh phòng đọc học sinh.

Thư viện đã bố trí hợp lý bảng tin thư viện cả trong và ngoài thư viện rất dễ nhìn, quan sát.

Với khoảng không gian nhỏ cuối phòng đọc của các em học sinh thư viện có trưng bày sản phẩm của các em đó chính là những bức tượng tự tay nặn hay là những bức tranh vẽ về chủ đề thầy cô, cha mẹ, bạn bè...

Khoảng cách giữa các giá sách phù hợp vừa ngăn nắp lại dễ đi lại. Cách sắp xếp khoa học đồng thời dán nhãn ghi tên loại sách có trên giá.

2.2.2. Hệ thống quản lý thân thiện với bạn đọc

Tại thư viện sách được phân loại theo khung phân loại DDC, tất cả tài liệu xử lý cập nhật trên hệ thống phần mềm của Sở giáo dục và đào tạo Hà Nội (thuvien.hanoi.edu.vn) và được phân loại sách theo mã màu theo khối. Hệ thống mượn trả sách được thực hiện trên phần mềm phục vụ các em đọc tại chỗ, mượn về nhà và khi mượn sách các em có thẻ mượn sách. Việc mượn và trả sách đều tiến hành theo lớp, theo khối, có thể ngay trong tiết học tại thư viện hoặc mang đến từng lớp học. Điều này giúp cho việc quản lý sách được dễ dàng hơn tuy nhiên các em học sinh lại chưa thể sử dụng thư viện và tài liệu thư viện một cách tối đa.

Việc xây dựng lịch hoạt động thư viện của thư viện dựa trên lịch học tập và hoạt động của nhà trường. Chưa thực sự đáp ứng được nguyện vọng của học sinh cũng như đề xuất của giáo viên trong trường. Nội quy thư viện được đề to và rõ ràng ngay tại hành lang trước thư viện rất thuận tiện.

2.2.3. Chọn sách đáp ứng nhu cầu người sử dụng

Hàng tuần thư viện đã thu hút được 687 lượt giáo viên và 16.861 lượt học sinh đến đọc sách. Đáp ứng đầy đủ các loại sách nghiệp vụ cho giáo viên nghiên

cứu phục vụ công tác giảng dạy. Sách báo thường xuyên được bổ sung mới mỗi khi giáo viên có nhu cầu thư viện trường sẽ đặt mua sách để kịp thời phục vụ dạy và học tích cực. Có thể thấy thư viện là một trong số những thư viện trường học được trang bị đầy đủ, tiện nghi và thu hút đông đảo các em học sinh cũng như giáo viên trong trường.

Thư viện trường đã tổ chức trưng bày triển lãm sách 8 lần và mang lại hiệu quả tích cực, giúp GV&HS trong trường lựa chọn được nhiều cuốn sách hay và bổ ích. Trong đó tỉ lệ học sinh yêu thích đối với từng loại sách như sau:

2.2.4. Tổ chức hoạt động trong thư viện trường học lưu động và thân thiện

Thư viện trường THNL là sự kết hợp các hình thức tổ chức của một thư viện trường học thân thiện và lưu động đó là thư viện đa năng với các góc hoạt động, thư viện ngoài trời và thư viện lưu động.

Góc đọc giúp các em hình thành và phát triển thói quen đọc sách, nâng cao kỹ năng đọc, bổ sung kiến thức học trên lớp và giải trí sau những giờ học căng thẳng. Nhân viên thư viện cũng hướng dẫn các em cách đọc cá nhân hay đọc theo nhóm sao cho thật hiệu quả. Bên cạnh đó, hàng tháng cũng tổ chức những buổi thi bình luận sách hoặc thi kể chuyện sách để hình thành cho các em kỹ năng tóm tắt những nội dung, thông tin chính có trong đó.

Cùng với góc đọc là góc viết giúp các em phát triển năng khiếu viết cũng như thúc đẩy tư duy sáng tạo đối với những em yêu thích sáng tác thơ văn và rèn chữ đẹp. Hình thành và phát triển kỹ năng viết đúng câu, đúng chính tả, đúng ngữ pháp. Hay tham gia viết báo cho các báo Nhi đồng, Thanh niên...

Một góc hoạt động không thể thiếu và rất hấp dẫn đối với các em nhỏ chính là góc nghệ thuật. Chỉ đơn giản là một tấm thảm đỏ kích thích sáng tạo với những chiếc giá hai tầng vừa chứa dụng cụ nặn vẽ vừa để trưng bày các sản phẩm đã tạo ra thì đã là cả một thế giới để các em thỏa sức khám phá.

Bên cạnh việc tổ chức thư viện đa năng, thư viện góc lớp và thư viện lưu động thư viện cũng thường xuyên tổ chức các hoạt động khác phục vụ cho nhu cầu giải trí và học tập của các em. Theo thống kê 100% các em học sinh đã tham gia vào các hoạt động của thư viện, cụ thể đó là những hoạt động:

Thi kể chuyện sách: 12%

Tuyên truyền giới thiệu sách: 52%

Vẽ tranh theo sách: 16%

Tiểu phẩm theo sách: 13%

Viết bài cảm nhận về sách: 7%

Hoạt động khác: 0%

Với thư viện lưu động thì thực chất đó mới chỉ là những giá sách được đặt

ở hành lang và số lượng tài liệu chưa nhiều, nội dung cũng chưa thực sự phong phú hầu hết là báo dành cho lứa tuổi thiếu niên nhi đồng.

Theo kết quả khảo sát thu được, nhu cầu của các em học sinh trường THNL về hình thức tổ chức thư viện trường học thân thiện và lưu động thì 25% học sinh mong muốn được sử dụng một thư viện ngoài trời, thư viện lưu động chiếm 28% và thư viện đa năng là 42%. Đây cũng là một trong những hình thức được triển khai khá tốt tại thư viện của trường.

Thư viện cũng đã thu hút được các em tham gia vào các hoạt động ngoại khóa của thư viện. Sau khi đọc những cuốn sách bổ ích của thư viện trường các em sẽ có một bài thu hoạch và bài thu hoạch nào hay nhất sẽ được giới thiệu trước toàn trường. Dù chưa thực sự hiệu quả nhưng những tủ sách, giỏ sách lưu động này đã góp phần mang sách đến gần bạn đọc, để các em có thể tranh thủ đọc sách vào giờ giải lao.

2.2.5. Sự tham gia tích cực, chủ động của học sinh trong các hoạt động thư viện.

Theo nguyên tắc xây dựng thư viện trường học thân thiện và lưu động thì các em học sinh có thể tham gia đóng góp ý kiến vào việc bài trí thư viện trường học thân thiện và lưu động hoặc xây dựng nội quy thư viện trường học lưu động và thân thiện, góp ý xây dựng lịch hoạt động thư viện, lựa chọn sách cho thư viện. Tuy nhiên, sự tham gia của học sinh vào các hoạt động thư viện mới chỉ dừng ở mức độ tiếp cận thông tin, trang trí và sắp đặt tài liệu thư viện và dọn dẹp vệ sinh, sắp xếp các đồ dùng thiết bị hay sắp xếp sách lên giá sau khi đọc. Dựa vào mã màu nên bạn đọc đã sắp xếp được các loại tài liệu đúng quy định, đúng vị trí, ...

Nhìn chung, thư viện đã tạo ra một không gian học tập và vui chơi tích cực cho các em học sinh. Từ cách bài trí thư viện khoa học, hấp dẫn đến việc tổ chức các hoạt động thư viện và khuyến khích các em tham gia vào những hoạt động đó. Qua việc triển khai áp dụng xây dựng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện, thư viện trường Tiểu học Ngọc Lâm đã đạt thành tích thư viện xuất sắc, tuy nhiên trong thời gian tới thư viện cần hoàn thiện hơn nữa xây dựng mô hình này để thư viện thực sự gắn bó, thân thiết với các em học sinh.

CHƯƠNG 3:
NHẬN XÉT, ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN VÀ MỞ RỘNG
VIỆC TRIỂN KHAI MÔ HÌNH THƯ VIỆN TRƯỜNG HỌC LƯU ĐỘNG
VÀ THÂN THIỆN TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC NGỌC LÂM

3.1. Một số nhận xét và đánh giá.

Thư viện đã áp dụng một số hình thức tổ chức của thư viện trường học thân thiện như: thư viện đa năng, thư viện ngoài trời, thư viện lưu động. Kết hợp tổ chức các hoạt động: tuyên truyền sách, giới thiệu sách, vẽ tranh theo sách, kể chuyện theo sách, viết cảm nghĩ về sách đã được đọc. Và đã thu được những tín hiệu tích cực, lượt bạn đọc đến thư viện tăng.

Tần suất sử dụng thư viện	HS Trường TH Ngọc Lâm
Thường xuyên	71
Thỉnh thoảng	29
Không bao giờ đến	0

Đồng thời giáo viên, học sinh trong trường chưa nhận thức rõ ràng về vai trò và tầm quan trọng của thư viện trong trường học. Do tài liệu vô cùng phong phú và đa dạng nên việc lựa chọn tài liệu còn gặp nhiều khó khăn trong việc đáp ứng nhu cầu, đáp ứng đầy đủ các cuốn sách, truyện mà bạn đọc yêu thích,...

Các em cũng chưa thực sự được tham gia đóng góp ý kiến vào các hoạt động thư viện, mới chỉ tham gia sắp xếp sách báo cũng như bảo quản tài liệu, chưa được đóng góp ý kiến để bổ sung tài liệu hay xây dựng nội quy thư viện. Cơ sở vật chất vẫn chưa được đầu tư thích đáng để nâng cao chất lượng phục vụ của thư viện.

3.2. Giải pháp mở rộng việc triển khai áp dụng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện.

3.2.1. Tăng cường quản lý nhà nước, hoàn thiện hệ thống các văn bản pháp quy, có chính sách hỗ trợ thư viện trường học đang áp dụng mô hình thư viện trường học lưu động và thân thiện.

Hiện nay do văn bản số 16/2022/TT-BGDĐT mới ban hành nên cũng gặp nhiều khó khăn trong việc triển khai, đánh giá các Tiêu chuẩn thư viện trường Tiểu học; các văn bản, chính sách phát triển thư viện trường học chưa thật đầy đủ và kịp thời; việc kiểm tra, đôn đốc, giám sát hoạt động thư viện chưa thường xuyên. Để mở rộng triển khai mô hình thư viện trường học thân thiện cần có sự quan tâm, đầu tư theo chiều sâu hơn nữa cho các thư viện trường học. Phát triển hệ thống thư viện trường học phổ thông có chất lượng, hoạt động thư viện trở thành hoạt động thường xuyên, đóng góp vào sự nghiệp giáo dục của đất nước. Chính vì vậy, trong thời gian tới cần tăng cường quản lý nhà nước, hoàn thiện hệ

thống các văn bản pháp quy và có chính sách hỗ trợ cho các thư viện trường học.

Tạo điều kiện và khích lệ các thư viện trường học đang áp dụng mô hình này đồng thời đẩy mạnh mở rộng thư viện trường học thân thiện trên cả nước. Mô hình thư viện trường học thân thiện là một mô hình mới đem lại hiệu quả cao trong công tác phục vụ bạn đọc, tuy nhiên việc xây dựng và tạo nên một không khí mới cho thư viện các trường tiểu học cần phải có sự đầu tư kinh phí để mua sắm các trang thiết bị hiện đại, vì vậy rất cần có sự quan tâm, chỉ đạo của các cấp lãnh đạo.

Bên cạnh đó, có chính sách đãi ngộ hợp lý đối với những người làm công tác thư viện thư viện trường học để họ có thêm động lực hoàn thành tốt công việc. Bộ Giáo dục và Đào tạo đang nghiên cứu và xây dựng “mô hình thư viện trường học giai đoạn mới” theo xu hướng mở với nguyên tắc bất cứ lúc nào học sinh cũng có thể tìm đọc được sách, không gò bó, khuôn mẫu. Thư viện trường học thân thiện đã đáp ứng được những yêu cầu đó.

3.2.2. Nâng cao nhận thức về ý nghĩa và tầm quan trọng của thư viện

Thư viện trường học không chỉ là nơi lưu giữ sách mà thư viện là phương tiện trực tiếp góp phần nâng cao chất lượng dạy và học trong nhà trường, là nơi diễn ra sinh hoạt văn hóa tinh thần của các em học sinh giúp các em có cơ hội củng cố và mở rộng tri thức. Chính vì vậy, chúng ta cần thay đổi quan niệm, nhận thức, cách nhìn về một thư viện trường học từ đó nâng tầm quan trọng của thư viện đối với đời sống tinh thần các em nhỏ.

Người nhân viên thư viện cần nhận thức rõ ràng là dù với mô hình thư viện thân thiện hay với hình thức tổ chức cụ thể nào thì mục tiêu cuối cùng vẫn là phục vụ bạn đọc tốt nhất, làm sao để bạn đọc sử dụng tối đa nguồn tài liệu có trong thư viện một cách thuận tiện và linh hoạt. Làm tốt chức năng của một thư viện: thông tin kịp thời, giáo dục tri thức văn hóa - tư tưởng và giải trí. Chỉ khi nhận thức rõ ràng tầm quan trọng của thư viện người nhân viên mới đề ra những sáng kiến để phát triển thư viện.

3.2.3. Giáo dục, định hướng thói quen và kỹ năng sử dụng thư viện cho các đối tượng bạn đọc.

Giáo dục định hướng thói quen và kỹ năng sử dụng thư viện cho các em học sinh là công việc cần thiết và quan trọng, ảnh hưởng đến quá trình học tập và tích lũy kiến thức thông qua sách báo của các em. Bên cạnh những kiến thức được học tại nhà trường thông qua thầy cô giáo, các em cũng tiếp nhận một khối lượng tri thức lớn thông qua việc đọc sách báo. Tuy nhiên, thời gian phục vụ tại thư viện lại chưa nhiều. Chính vì vậy cần hướng dẫn các em cách đọc sách hiệu quả, thu được nhiều thông tin hữu ích.

Đối tượng bạn đọc là học sinh tiểu học mới bắt đầu hình thành thói quen và

kỹ năng đọc sách, chính vì vậy cần định hướng cho các em nên đọc loại tài liệu gì để bổ ích cho việc học tập và giải trí nhẹ nhàng, giáo dục các em giữ gìn, yêu quý sách báo, có ý thức khi tham gia các hoạt động thư viện, tạo điều kiện cho các em tiếp cận nguồn thông tin bổ ích một cách tối đa.

Trẻ em rất dễ bị tác động bởi những ảnh hưởng từ bên trong và bên ngoài, chính vì vậy việc giáo dục trẻ đọc đúng cách, đúng sách cần thiết cho sự phát triển tri thức và nhận thức của các em.

Sử dụng thư viện không chỉ đơn giản là đến đọc sách và các loại tài liệu mà hơn thế, các em còn được tham gia vào những góc hoạt động: góc nghệ thuật, góc đọc, góc viết... cần hướng dẫn các em phát huy hiệu quả của những góc hoạt động đó, đồng thời có ý thức giữ gìn, bảo vệ.

3.2.4 Tăng cường chất lượng và số lượng tài liệu cho thư viện trường học thân thiện phục vụ cho việc học tập và giải trí.

Mặc dù các thư viện trường tiểu học đã bổ sung khá nhiều loại tài liệu mới nhưng vẫn chưa chú trọng vào chất lượng nội dung và hình thức của tài liệu. Những tài liệu có trong thư viện chưa phong phú, chưa bám sát chương trình học và chưa thực sự hấp dẫn đối với những tài liệu giáo khoa, tham khảo.

Hiện nay có rất nhiều loại tài liệu chỉ phục vụ nhu cầu giải trí tức thời không mang tính giáo dục lành mạnh. Chính vì vậy vai trò của thư viện trong việc lựa chọn tài liệu phục vụ bạn đọc càng cần được khẳng định hơn nữa. Cần bổ sung những loại sách báo do các cơ quan uy tín ban hành như Thiếu niên, Nhi động hay các loại tạp chí Toán học tuổi thơ, Văn học và tuổi trẻ ...

Cần tăng cường sách báo về tìm hiểu khoa học, về thế giới xung quanh và các lĩnh vực tri thức nhiều hơn nữa để các em có những hiểu biết cần thiết. Theo khảo sát về đề xuất của các em học sinh đối với thư viện trường: 52% Các em mong muốn thư viện sẽ có thêm nhiều sách, truyện nước ngoài và các sách tìm hiểu khoa học.

PHẦN KẾT LUẬN

Sách báo có tác dụng rất lớn trong sự nghiệp giáo dục và bồi dưỡng thế hệ trẻ lớn lên. Khi nói đến vấn đề đọc sách trong thiếu nhi bà Cơ-rúp-xkai-a đã viết: “Đó là một trong những vấn đề quan trọng bậc nhất. Việc đọc sách của các em có một vai trò rất lớn trong cuộc sống của các em và lớn hơn cả trong cuộc sống của người lớn. Mỗi cuốn sách đọc qua trong thời thơ ấu sẽ còn lưu lại mãi suốt đời và còn ảnh hưởng tới sự phát triển sau này của các em. Trong số sách các em đã đọc các em có thể tìm thấy một sự hiểu biết nhất về thế giới quan và sách sẽ làm cho các em thu nhận được những tiêu chuẩn nhất định về đạo đức.”

Việc đào tạo bồi dưỡng thế hệ trẻ một cách toàn diện và có hệ thống đòi hỏi các thư viện trường học bằng nhiều hình thức, biện pháp khác nhau đưa thông tin tri thức đến gần các em, giúp các em học tập phát triển tài năng.

Thư viện trường học thân thiện và lưu động hướng tới một thư viện sinh động, hấp dẫn, thu hút và xây dựng thói quen đọc sách cho các em học sinh khối tiểu học. Việc xây dựng thư viện trường học thân thiện và lưu động đã góp phần kích thích tính sáng tạo và chủ động của học sinh trong học tập cũng như các hoạt động thư viện.

Xây dựng mô hình thư viện với không gian linh hoạt với các hình thức tổ chức của thư viện ngoài trời, thư viện lưu động, thư viện góc lớp và thư viện đa năng. Góp phần hỗ trợ nhân viên thư viện quản lý thư viện một cách khoa học và thuận tiện. Xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động có ý nghĩa thiết thực đối với việc đào tạo thế hệ trẻ phát triển toàn diện.

Tuy nhiên việc triển khai áp dụng Xây dựng mô hình này vẫn chưa thực sự hiệu quả. Thời gian sử dụng thư viện và đọc tài liệu còn bị hạn chế, chưa kích thích được nhu cầu của bạn đọc. Để Xây dựng mô hình thư viện trường học thân thiện và lưu động có thể triển khai nhân rộng trong hệ thống các thư viện trường học rất cần sự quan tâm, quản lý của Nhà nước, Vụ thư viện và Bộ Giáo dục Đào tạo để có những biện pháp hỗ trợ kịp thời.

Xây dựng thư viện trường học thân thiện và lưu động là xây dựng cho các em nhỏ tình yêu với sách. Qua đó gửi đến một thông điệp “Đọc sách để học và học để cho cuộc sống tốt hơn.” Hy vọng rằng, với việc đọc sách và hướng dẫn các em tham gia vào hoạt động thư viện trong nhà trường sẽ góp phần bồi dưỡng tri thức, giáo dục nhân cách, giúp các em trở thành những người có ích cho xã hội.

Xin trân trọng cảm ơn!

Hà Nội, ngày 20 tháng 03 năm 2023

NGƯỜI VIẾT

Nguyễn Thị Nhân

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

* Tài liệu tiếng Việt

+ Tài liệu chỉ đạo

Thông tư số 16/2022/TT-BGDĐT ngày 22/11/2022 về việc Ban hành quy định tiêu chuẩn thư viện cơ sở giáo dục mầm non và phổ thông.

Pháp lệnh Thư viện (2001), Chính trị Quốc gia, Hà Nội.

Chỉ thị số 40/2008 CT-Bộ GD&ĐT về xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực, giai đoạn 2008-2013.

Quyết định số 01/2003/QĐ-Bộ GD&ĐT về quy định tiêu chuẩn thư viện trường phổ thông.

+ Tài liệu chuyên ngành

Bùi Phương Nga. Thư viện trường học lưu động và thân thiện.

Bùi Loan Thùy, Lê Văn Viết: Thư viện học đại cương.-TP. HCM.: nxb TP. HCM, 2001.-257tr.

Lê Văn Viết. Cẩm nang nghề thư viện.-H.: Văn hóa thông tin,2000.- 630tr.

Nguyễn Thị Thanh Thủy, (2010) Nghiên cứu nhu cầu đọc và công tác giáo dục nhu cầu đọc của học sinh tiểu học Ngọc Lâm Hà Nội, Khóa luận tốt nghiệp ngành Thông tin - Thư viện, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn - Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội.

Nguyễn Thị Trang Nhung. Bài giảng môn Thư viện trường học, 2007.

Trần Thị Minh Nguyệt (2006), Hướng dẫn thiếu nhi đọc sách trong thư viện, Nxb Giáo dục, Hà Nội.

